

Vaker kandelaberen door toename aantal zonnepanelen

Bij kandelaberen wordt minimaal 50% van de kroon van een boom weggesnoeid. Dat dit impact op een boom heeft, mag duidelijk zijn. Toch is kandelaberen soms echt nodig in verband met veiligheid. Ook gebeurt het om praktische redenen zoals lichtval op zonnepanelen.

Tekst Dick van Doorn
Beeld Geert Starre

Het is een snoeioplossing bij bomen die soms noodzakelijk is, maar de meeste boomverzorgers in Nederland zien het wel als een noodoplossing. „Wij zien dat kandelaberen door het steeds meer plaatsen van zonnepanelen toeneemt in Nederland,” vertelt Geert Starre, eigenaar van Boom7 Boomverzorging.

Een andere reden voor veel particulieren, (semi-)overheid en bedrijven om te kandelaberen is veiligheid. Zo worden bomen op pleinen vaak gekandelaberd en bijvoorbeeld wilgen langs watergangen. Starre: „Zo had ik pas een wilg die bovenop een persleiding van 60 cm en een gasleiding stond langs een kanaal. Het Waterschap was bang dat de wilg bij hoog water - het gaat om een wateropvanggebied - om zou kunnen vallen waardoor de leidingen zouden breken.”

Nadeel vele wonden

Nadeel van kandelaberen is dat er extra veel wonden aan de boom ontstaan. Starre: „De boom moet ervoor zorgen dat die wonden zo snel mogelijk gesloten worden voordat een schimmel of zwam een kans krijgt. Dat lukt echter niet altijd, waardoor kandelaberen de gezondheid van de boom vaak ondermijnt. Ik zie kandelaberen dus als laatste redmiddel, maar ook als een ramp voor de boom.”

Zodra de wond gesloten is, is de schimmel of zwam afgesloten van de buitenlucht. Hierdoor stopt volgens de boomverzorgers de gasuitwisseling en kan de boom het vochtgehalte weer regelen waardoor de enzymen van de zwam minder effectief worden. Starre: „Zodra een boom eenmaal aangetast is door zwammen, overleeft bijna geen een het meer. Voordeel is wel dat hij vaak langer kan blijven staan waardoor de omgeving groener blijft.”

Ook volgens Jan Schneider, ETW'er bij Pius Floris in Beilen en ETT'er in opleiding, is kandelaberen als methode altijd een laatste redmiddel. Wel

is het volgens hem zo dat de ene soort er beter tegen kan dan de andere. „Linde, wilg, populier kunnen het beste tegen kandelaberen. Plataan, haagbeuk en kastanje kunnen behoorlijk goed tegen kandelaberen. Bij iepen zien we wisselende resultaten. Soms gaat het heel goed, andere keren minder.”

Beuk zeer gevoelig

Soms moeten ook beuken gekandelaberd worden, maar dat is een ramp volgens de beide boomverzorgers. Vooral het verbranden van de stam is een heel groot risico. Om problemen te voorkomen wordt vaak de stam ingezwachteld. Starre: „Geen enkele inheemse soort is zo gevoelig voor veranderingen als de beuk.”

Om de situatie nog lastiger te maken zijn beuken opgedeeld in compartimenten. „Eén bepaalde tak is dus één-op-één verbonden met een bepaalde wortel. Ontneem je in dat systeem een deel, namelijk een stuk van de kroon, dan komt onherroepelijk ook de corresponderende wortel in de problemen.”

Schneider: „Bij een laan met beuken kan het zijn dat bijvoorbeeld door graafwerkzaamheden één boom onveilig is door verlies van veel wortels. In dit geval kun je er voor kiezen om deze beuk toch te kandelaberen, zodat de naaste beuken niet direct vrij komen te staan en op deze manier kunnen wennen aan de verandering en meer zon.”

Naast de boomsoort heeft ook het technisch correct kandelaberen van de boom grote invloed op het uiteindelijke behoud van de boom. Schneider: „Dit betekent dus geen enkele inscheuring van een tak en haaks op de tak afzagen. De snoeiwond moet zo klein mogelijk blijven, zodat de boom hem zo gauw mogelijk kan dichten.”

Globaal laten de boomverzorgers minimaal acht keer de diameter van de tak zitten bij kandelaberen. Van soorten die goed te kandelaberen en vitaal zijn, redt bijna 100% het als op de juiste ma-

Gevaar van inrot groot

Een groot gevaar als gevolg van kandelaberen is inrot in het midden van de tak. Daardoor ontstaat als het ware een holle buis. Voor boomverzorgers kan dit gevaarlijk zijn als ze in de boom klimmen. Vooral

populieren en berken zijn hier zeer gevoelig voor. Als de takken van de voorheen gekandelaberde boom teveel inrot hebben, moet met een hoogwerker gewerkt worden om de situatie veilig te houden. Het plan-

ten van bomen is dus een zaak van ver vooruitkijken. Een snoeiwond die geïnfecteerd raakt, kan soms pas na tien of twintig jaar voor problemen (houtrot) zorgen.

Houd rekening met zonnepanelen

Volgens boomverzorgers Jan Schneider en Geert Starre moeten gemeentes, provincies en andere (semi-)overheden en hoveniers- en groenvoorzieningsbedrijven bij de aanleg van tuinen en parken veel beter opletten waar ze bomen neerzetten. Door bij de aanleg al rekening te houden met waar zonnepanelen op particuliere, overheids- of bedrijfsgebouwen komen, voorkom je dat bomen later gekandelaberd moeten worden.

nier gekandelaberd wordt, aldus de boomverzorgers. Schneider: „Soms lijkt het alsof de boom er geen last van heeft, maar dan toch zie je op den duur soms dat hij er iets onder geleden heeft.”

Wat betreft de keuze om te kandelaberen maakt het volgens de boomverzorgers niet uit of het nou voor de overheid, een bedrijf of een particulier is. Schneider kijkt altijd eerst of er geen alternatieve oplossing is.

Kandelaberen is sterk plaats-, soort- en situatieafhankelijk. „Dat kan bijvoorbeeld het compleet vervangen van één of meerdere bomen door een andere boomsoort zijn. Want als je eenmaal met kandelaberen begint, dan moet je die boom altijd blijven kandelaberen in de toekomst. Na verloop van jaren zal de kroon namelijk zijn oorspronkelijke vorm weer aannemen en de nieuwe takken die de boom gaat vormen, hebben vaak

een zwakkere aanhechting waardoor er meer kans bestaat op uitbreken van takken.”

Starre let bij het kandelaberen ook nog op een ander punt. „Ik kandelaber hem zo dat de volgende boomverzorgers er weer makkelijk in kan klimmen.” Schneider let hier minder op en kijkt bij het kandelaberen vooral naar wat boomtechnisch verantwoord is.

Schneider geeft nog een voorbeeld van een grote plaats in Nederland waar besloten is om flink wat bomen te kandelaberen. „Daar gaat namelijk over vijftien jaar het riool eruit en de platanen die er bovenop staan worden te groot. Als je deze nu vervangt voor een beter passende soort bestaat het risico dat ze tijdens de renovatie van het riool flink beschadigen. Dus is in overleg met die gemeente besloten om te kandelaberen.” <

Een wilg die in een wateropvanggebied op een persleiding en een gasleiding staat, wordt om veiligheidsredenen gekandelaberd.